

Skwer płk. Antoniego Władysława Żurowskiego

Dzielnice: Praga Północ

Osiedla: Nowa Praga

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1997

Opis

Antoni Władysław Żurowski ps. "Bober" (1898-1988) - podpułkownik piechoty WP. Pochodził z podradomskiej Iłży, okres I wojny światowej spędził w Rosji. W 1917 roku został członkiem POW w Smoleńsku, później znalazł się w 3 Dywizji Strzelców Polskich WP na Wschodzie a konkretnie w I Korpusie Polskim w Rosji dowodzonym przez Józefa Dowbora-Muśnickiego. Wraz z nim przybył do Warszawy w V 1918 roku. Był uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku, ciężko rannym w Bitwie Warszawskiej. Od 1922 roku do wybuchu II wojny światowej był żołnierzem 32 Pułku Piechoty stacjonującego w Twierdzy Modlin. W obliczu najazdu hitlerowskiego został skierowany na wschodnie rubieże kraju - objął dowództwo Batalionu Korpusu Ochrony pogranicza "Bereźne" na Wołyniu. Początkowo stawiał opór sowieckiemu najeźdźcy, jednak widząc beznadziejność tej walki przełożeni włączyli go wraz z ocalałymi podwładnymi w struktury Samodzielnej Grupy operacyjnej "Polesie", z którą walczył pod Kockiem. Od XI 1939 roku przebywał w stolicy, aktywnie działając w Związku Walki Zbrojnej - Armii Krajowej. Pełnił tam funkcję komendanta Obwodu VI Praga (z siedzibą w Zakładzie Weterynarii UW przy ul. Grochowskiej 272) a w czasie powstania Warszawskiego przez 6 dni dowodząc walkami. Po "wyzwoleniu" Pragi przez Armię gen. Zygmunta Berlinga i Armię Czerwoną wydał rozkaz ujawniania się podwładnych, jednak wobec licznych aresztowań cofnął go natychmiast. Zaproponował wówczas przejście do konspiracji, utworzenie 36. Pułku Piechoty Legii Akademickiej i przeprowadzenie się do Śródmieścia, by tam walczyć z Niemcami. Został za to aresztowany przez UB i dwukrotnie skazany na karę śmierci, łaskawie zamienioną na dziesięć lat więzienia. 26 VII 1945 roku został odbity z transportu przez działaczy Ruchu Oporu bez Wojny i Dywersji "Wolność i Niezawisłość", po czym ukryty w bezpiecznym miejscu. Ciężko chory pod przybranym nazwiskiem został przywieziony do Warszawy i poddany długotrwałemu leczeniu. Ukrywał się tak do 1958 roku, kiedy to wyrok został ostatecznie uchylony. Do końca życia mieszkał w podwarszawskim Pruszkowie, w latach 80-tych włączył się w ruch kombatancki. Spoczywa: Cmentarz w Brwinowie. Upamiętnienia: ul. Grochowska 274 - frontowa ściana budynku Urzędu Dzielnicy Praga-Południe - tablica ul. Ratuszowa 5 - boczna ściana kościoła pw. Matki Bożej Loretańskiej - wymieniony na tablicy pamiątkowej. skwer Jego imienia - pomnik projektu Zdzisława Bogajewicza (odsłonięty w 1999 roku).

Ciekawostki

Stan obecny:

Potężny głaz spoczywający na płycie cokole (pomnik projektu Zdzisława Bogajewicza) odsłonięty w 1999 roku. Dzieło powstało z inicjatywy Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.

Data nadania nazwy: 1997.06.16
